

3. Speciālās hidrotehniskās būves.

Speciālās hidrotehniskās būves ierīko atsevišķas tautas saimniecības nozares vajadzībām. Izšķir šādas galvenās speciālās hidrotehnisko būvju grupas:

- 1) meliorācijas būves, piemēram, kanāli, sūkņu stacijas u.c.
- 2) enerģētiskās būves, piemēram, HES ēkas, derivācijas kanāli u.c.
- 3) ūdens transporta būves, piemēram, kuģošanas kanāli, slūžas un ostu hidrotehniskās būves;
- 4) zivsaimniecības būves, piemēram, zivju dīķu būves, zivju ceļi pie aizsprostiem;
- 5) koku pludināšanas būves;
- 6) ūdensapgādes un kanalizācijas būves, piemēram, sūkņu stacijas, ūdens tīrīšanas stacijas u.c.
- 7) būves cīņai ar ūdens kaitīgo iedarbību, piemēram, aizsargdambji, drenāžas būves, straumvirzes dambji utt.

Būves iedala arī atkarībā no galvenā celtniecības materiāla (zemes, akmens, betona, dzelzsbetona, tērauda, koka utt.) un ierīkošanas paņēmiena (uzbērtas, uzskalotas, monolītas, saliekamas).

Ierīko arī t.s. apvienotās hidrotehniskās būves, kam vienlaikus ir vairāki uzdevumi. Būvju kompleksu, ko veido teritoriāli vienviet izvietotas būves, sauc par hidromezglu.

Atkarībā no būves radītās ūdenslīmeņa starpības izšķir zemspiediena hidrotehniskās būves: $H < (15... 25)$ m, vidēja spiediena būves: $(15...25) < H < (50...75)$ m un augstspiediena būves: $H >> (50...75)$ m.

Dažāda atbildīguma būves, ņemot vērā iespējamo avāriju sekas, projektē ar atšķirīgu drošuma pakāpi. Šim nolūkam būves klasificē saskaņā ar celtniecības normu un noteikumu prasībām, kuras paredz šādu būvju iedalījumu.

Pēc izmantošanas ilgumu izšķir pastāvīgās un pagaidu hidrotehniskās būves. Pagaidu būves ierīko neilgam ekspluatācijas laikam (dažiem gadiem), tās izmanto objektu celtniecības, pagaidu ekspluatācijas vai remonta laikā.

Pastāvīgās būves savukārt iedala galvenās būvēs un palīgbūvēs. Pie galvenajām hidrotehniskajām būvēm pieskaita būves, kuru avārija saistīta ar būtiskiem traucējumiem vai nepieļaujamiem pārtraukumiem sistēmas darbā, teritoriju applūdināšanu utt. Palīgbūvju bojājumi arī ir nevēlami, taču objekta darbību kopumā tie jūtami neietekmē.